

Szerkesztőség és kiadóhivatal

hová a lapba szánt kéziratok

— reklamációk és —

előfizetési pénzek küldendőök

— **Maros-Vásárhely,** —

Szentgyörgy-utca 9. szám.

— ev. ref. lelkészi lakás. —

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.

TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:

minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI AR:

Egy évre 4 kor. Negyedévre 1 kor
Fél évre 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Istentisztelet a tengerparton.

Családi nevelésünkről.

Régi és feltétlenül igaz tétel az, hogy az állam szegletköve a család. Minden állam akkor élte hatalmának aranykorát, mikor a nemzet, a nép fenn és lenn egyaránt tisztelte a családi hagyományokat, óvta minden szennytől a családi élet tisztaságát. Nemde, ma is széltében járja az szokás, hogy a kereskedő, iparos mindig olyan tanoncot keres, ki jó családból való. Ha jó módoru szavahihető, becsületes emberrel találkozunk, azonnal készen vagyunk az ítélettel, hogy „látszik rajta, hogy jól nevelték.” Ajkainkon hordozzuk ezeket a szólásokat, anélkül, hogy eszünkbe jutna azon gondolkozni, hogy vajjon mi megtesszük-e kötelességünket gyermekünk nevelése körül? Különösen vagyunk mi manapság ezzel a kérdéssel? A szülő az iskolára bizza gyermekeinek fegyelmezését és nevelését; az iskola pedig úgy gondolkozik, hogy elég bajt és gondot okoz neki a tanítás, a neveléssel vesződjék a szülő. Egyik a másikra tolja azt a nehéz, de nagyon fontos feladatot, aminek aztán szomorú, sőt kétségbeejtő következményei vannak. Ezeket a következményeket mindnyájan látjuk; mert ki ne panaszkodott volna már, hogy az ifjak ma már nem tisztelik az öregeket úgy, mint régen. Ki nem botránykozott volna meg a mai ifjuság léha, kicsapongó, határt nem ismerő élet módján; ki ne kesergett volna már azon, hogy a mai gyermek időnek előtte veti magát, a testet-lelket megrontó élvezeteknek árjába és igényei annyira tulcsigázottak, hogy azokat kielégíteni majdnem lehetetlen?!

Látjuk a bajt; panaszkodunk. De vajjon törődünk-e az okokkal, keressük-e a rákfene gyógyító szerét? Bizony nem. Pedig nem volna nehéz megtalálni. Csak tegyünk egy futólagos összehasonlítást, ami apáink nevelési módszere és saját nevelési eljárásunk között.

Gyermekkoromban szigorú fegyelem uralkodott szülőfalumnak minden valamire való házában. A gyermeket korán hozzászoktatták ahhoz, hogy az első szóra is engedelmesséjék; a szülővel való ellenkezés ismeretlen fogalom volt családjamban is. Mikor este megszólalt az esti harangszó futva tódultunk haza játszótereinkről, az utcáról, mert a ki a harang meg-

kondulásakor nem volt otthon, az aznap vacsora nélkül feküdt le. Otthon estharangszó után, vacsora előtt, mi gyerekek valamennyien az asztal körül ültünk és szívünk mélyéből mondtuk el azt az egyszerű, de gyönyörű imádságot, melyben nemcsak jó szüleink és testvéreink, de összes felebarátainkért is imádkoztunk. A vasárnapi istentiszteletről soha sem maradtunk el; mert szüleinktől tanultuk és láttuk, hogy gyönyörűséges Istennek csarnokaiban az ő szent nevét dicsérni. A ki nem ment el a templomba, nemcsak szidást, de büntetést is kapott és egész héten át érezte szüleinek haragját. Az asztalnál evés közben szigorú rend volt. Még ma is érzem kezemen azt az ütést, melyet édes atyámtól kaptam azért, mert előtte nyultam a tálba. De sokat köszönhetek ennek, mert a rendet, a fegyelmet ma is szeretem, ma is követem.

De nem untatom olvasóimat többé ezeknek az előadásával. Nem az a célom, hogy szüleim nevelési módszerét leírjam, csak arra akarnám a mai szülőknek a figyelmét felhívni, hogy a helyett, hogy gyermekeik rakoncátlanságai felett panaszkodjanak, gondoljanak arra, hogy őket hogyan nevelték. Próbálják meg egyszer saját gyermekeikkel is megkóstoltatni a nevelésnek azt a keserű gyökerét, melynek szülei jóvoltából minden javukat köszönhetik.

— Fegyelmezd kellő szigorral gyermekedet, tanítsd korán meg Istennek és az embernek tiszteletére, szoktasd a munkához a nélkülözéshez és akkor áldani fog.

Paál Gusztáv.

Van-e a nőnek feladata az egyház munkájában?

Írta s a Bethania-egylet közgyűlésén felolvasta: Vargha Gyuláné.

Semmi kétség tehát, hogy a nőt nemcsak elhívta az Úr, hogy az Ő országának, az Ő igaz Anyaszentegyházának tagjai legyenek, hanem őket is megbizta, hogy ez állásukról szóval és cselekedettel bizonyosságot tegyenek s a rejájok bizott talentumokat forgassák, a szegények és kicsinyek ügyét felvegyék s elégséges olajkészlettel égő lámpással várják az Ő Urukat.

De, hogy lehessen a nő munkálkodását beilleszteni a földi egyház keretébe? Vajjon, ha az apostoli időkben megalakult első keresztyén egyházak

képét az apostolok cselekedeteiről írott könyv s az apostoli levelek alapján vizsgáljuk, nem találunk-e azokban a nőnek az egyházban elfoglalt állására és munkájára nézve semmi egyéb fölvilágosító adatot vagy utasítást, mint épen csak azt a két helyet, mely megtiltja a nőnek a gyülekezetben való szót? Ebbe a két helybe, az I. Kor. 14, 34—35-ben és I. Tim 2, 11—12-ben foglalt tilalomba szeretnek belékapaszkodni azok, akik a nőt minden áron vissza akarnák szorítani az evangéliumi munka teréről. Az én tapasztalatom ugyan az, hogy lehangosabban azok idézik ezt a két helyet, mint megdönthetetlen isteni tilalmat a nők egyházi munkálkodása ellen, a kik a bibliának más, ezeknél sokkal fontosabb, valóban alapvető igazságai el nem fogadták s azokat saját magukra egyáltalán nem alkalmazzák. Az ilyeneket igazán egészen nyugodtan megkérdezhettük mi, hívő nők, ha a bibliára hivatkozva akarnak bennünket visszaverni, hogy „valjon minő joggal?“ De ez a két bibliai hely kételyt és nyugtalanságot támaszthat a nők munkálkodásának kérdésénél, sok jóindulatu, elfogulatlan, bibliatanulmányozó és hívő lélekben is. Nem fölösleges tehát hangsúlyoznunk, hogy ugyanaz a Pál apostol, aki ezt a két mondatot is írta, leveleiben egy egész sereg olyan nőről emlékezik meg, — és pedig nem megrovással, hanem nagy tisztelettel és szeretettel — a kik „az Urban munkálkodtak“. A rómabeliekhez írott levél 16 része mindjárt Fébével kezdődik, „a ki a Kenkhrea városbeli gyülekezetnek szolgálója“, tehát nyilvánvalólag az egyháznak alkalmazottja, vagyis gyülekezeti diakonissza, s Fébét követi egész nagy sorozata „az Urban munkálkodó“ asszonyoknak. Szintén Pál apostol mondja épen abban a levélben (I. Kor.) melyben az egyik kérdéses hely van, hogy: „minden asszony, a ki Irást magyaráz, vagy imádkozik mezíten fövel, az ő fejét megrutítja“.

Tehát nem az imádkozást, vagy az Irásmagyarázást tiltja meg, mert azokról mint egészen természetes, és megszokott dolgokról beszél, csak azt kívánja hogy az asszony ily alkalmakkor fején viselje azt a fődísz, a fátylat, mely mutatja, hogy ő férjes, asszony, tehát ne szakítson az akkor uralkodó szokással, mely megkívánta, hogy a tisztességes férjes asszony nyilvános helyen mindig a valóságát megismertető, fejdísszel jelenjék meg. A nők hajviseletére, öltözködésére vonatkozó ilyenféle utasítások bizonyára nem lehetnek örökérvényű parancsok, ámbár a bennök rejlő erkölcsi értelem ép úgy, mint a bibliának sok más jelképes, példázatos vagy az akkori viszonyokra, szokásokra vonatkozó kijelentései is minden idők gyermekeinek szól.

Ez alkalommal az, hogy a keresztyén nő ne tegye magát öltözködésének valamely kihívó, az illendőség és a tisztesség szabályait sértő volta által feltűnővé és ama másik erkölcsi értelem, hogy a férjes nő még olyankor is, mikor Istennek kegyelméből nyilvánosan

imádkozhatik vagy Irást magyarázhat, legyen annak tudatában, hogy ő az ő férjének alá van rendelve. Hogy itt nyilvános, a gyülekezet körében végzett irásmagyarázatról és imádkozásról van szó, az több mint világos, mert hogy az apostol azt is megszabta volna, hogy odahaza, a maga titkos kamarájában hajadonfővel vagy fátyollal imádkozzék-e az asszony, az már igazán képtelenség.

Világos tehát, hogy ugyanabban a levélben, melynek 11. része az irásmagyarázó asszony külső megjelenését szabályozza, nem tilthatja meg az apostol a nőnek az irásmagyarázást. Ha figyelemmel olvassuk e levél 14. részét, akkor lehetetlen nem látnunk, hogy abban az apostol főként arra fekteti a súlyt, hogy a keresztyén gyülekezetek összejövetelén „mindenek ékesek és jó renddel legyenek“, mint a hogy az utolsó vers ez utasításban foglalja össze e rész tartalmát. Nem tiltja a nyelveken szót, de óvja a keresztyéneket, nehogy azt tulságosan előtérbe lépni engedjék; nagyobb szerepet kíván adni az irásmagyarázásnak, mert attól több épülést vár, de itt is int mindenkit, hogy rendben, egymás után szóljanak, egyik a másikat figyelemmel végighallgassa, s csak azután kerüljön a sor arra, hogy az elhangzott beszédek megítéljék, vagyis ahhoz hozzászóljanak. Ez a kép bizony nem egy olyan vontatott, nehézkes, sokszor unalmas összejövétel képét tárja elénk, mint a milyenek nálunk nagyon gyakran a „vallásos összejövetel“, a mikor egy valaki tart egy hosszú prédikációt, a többiek pedig szépségesen végighallgatják. Itt egy eleven, érdeklődő, tanulni, épülni és építeni vágyó gyülekezetet látunk, a melynek minden tagja hoz valamit a maga lelkében, a mivel a többieknek szolgáljon, s bizonyára még többet visz onnan haza, a mit ott nyert a többiek útján.

De viszont a keresztyének összejöveteleinek nem szabad hasonlítani a hitetlenek társas összejöveteléhez, a hol sok haszontalan, fölösleges beszéd hangzik el, s a hol az egyes egyéniségek akarnak érvényesülni, a maguk igazságát minden áron keresztülvinni, a maguk dicsőséget keresni, s a hol a viták hevében megfeledkeznek a másoknak tartozó tiszteletéről, szeretetről s önmaguk figyelmezésről. Mivel e keresztyén összejöveteleken sok kérdés tisztázása érdekében, s bizonyára nem egy, az egyház külső szervezetére vonatkozó kérdésében is, meg volt engedve, hogy egyik a másiknak beszédét megítélje, az apostol jónak látja, hogy ilyen vitákban való részvételtől az asszonyt eltiltsa, nehogy az abba a veszélybe essék, hogy a nőnek illő szerénység és alázatosság korlátait átlépje. Itt nem irásmagyarázatról van szó, a melyet, mint láttuk az apostol nem tilt meg a nőnek, ez abból is világosan kitűnik, hogy az apostol a nőnek azt a szót, melyet megtilt, nem mint tanítást, hanem mint „tanulni akarás“-t jelzi. Ha a nő Irást magyaráz, akkor másokat tanít, itt pedig arról van szó, hogy

nem értvén meg jól a férfiak vitáját, bele-bele szól, kérdezősködik. s evvel zavart idéz elő. Ezt hagyja otthonra, majd ha maga lesz a férjével. Világos, hogy itt hívő férjről van szó, a ki szintén részt vett az összejöveten.

Ha a hívő nőnek hitetlen férje van (nem azt az állapotot értem, mikor a hívő leány hitetlen férfihoz megy nőül, mert erre nézve egészen más utasítása van az Irásnak, mely mai tárgyunkhoz nem tartozik, hanem azt, mikor a hitetlen házastársak közül a nő tért meg hamarabb), akkor a nő, az Irás parancsa szerint „ha férje továbbra is meg akar vele maradni, ne hagyja el azt“ (Kor. 7 : 13.) hanem maradjon neki hűséges hitvestársa. Legyen rajta, hogy férje előtt is út nyiljék a tisztán és világosan hirdetett Ige hallására, de különben ő maga ne igen prédikáljon a férjének, semmiesetre se úgy, hogy magát fölényes önérzettel a férje fölébe helyezze. Erre nézve s mint az összefüggésből kitűnik, épen erre, a házastársi viszonyra, és nem a nőnek más evangéliumi szolgálatára nézve, két különösen becses útmutatást találunk az apostoli levelekben. Egyik a Pálé a Timotheushoz írt I. levél 2. részének 11. és 12. verseiben, hogy „az asszony csendességben tanuljon, és ne tanítson, s a férfin bírodalmat ne vegyen“, a másik a Péteré, első levele 3. részének első hat versében, amelyben egyenesen azt igéri a hívő asszonyoknak, hogy férjeik az Ige nélkül is megnyerethetnek az ő feleségeiknek szent élete által, ha azok tudnak engedelmesek és szelídek lenni, s ékességük „a szívben elrejtett, belső ember“. Óh, az isteni bölcseségnek és kegyelemnek milyen kimondhatatlan mélysége nyilatkozik meg ez igékben! A biztos hiten alapuló, kitartó és buzgó imádságnak, a mindeneget eltűrő, mindeneget megbocsátó, mindeneget reménylő, másnak terhét hordozni tudó szeretetnek, az alázatos és örvendező szolgálatnak micsoda perspektíváját nyitja ez meg az asszonyok előtt! Óh bár tudnók minél mélyebben megérteni, s minél teljesebben érvényesíteni ez isteni Igéket!

De épen az Isten Igéjének s az Isten jó, kedves és tökéletes akaratjának nem ismerése viszi a nőket azokra a borzasztó tévutakra, melyekben a modern feminizmus mozog. A férfiakkal magukat mindebben, még a politikai kérdések elintézésében is egyenjósítani akaró, emellett hitvesi és anyai szent hivatásukat lenéző, lábbal tipró asszonyok valóban természetellenes, az isteni törvényekkel merőben ellenkező útra akadják a nőket vezetni. De az Istennek Lelke által újjászületett, a Krisztussal élő hit által összekötött, bibliáját hűségesen tanulmányozó, annak parancsait engedelmesen követő nő meg fogja találni a maga, Isten által kijelölt női hivatását. Mert a kik az Istennek gyermekei, azokat Isten Lelke vezérli, s a Lélek, az Igével megegyezőleg ki jelöli a nőnek a maga munkakörét az egyházban is. Ez a munkakör lehet szorosabb értelemben vett egyházi szolgálat is, különösen

a betegek és szegények körül, vagyis a diakonisszai szolgálat, de lehet az asszonynak, a családanyának, vagy akár a fiatal leánynak szolgálata is, aki a maga szabadon maradt idejét nem színházokban, jurokban és bálókban tölti el, hanem a Krisztus szeretetétől áthatva azt nézi, hogy hol és miként segíthet, erősít. heti a maga egyházát azáltal, hogy annak bűnös, tévelygő sötétségben és tudatlanságban élő tagjait a kegyelem forrásaihoz vezetni igyekszik.

S a munkakör, melyet így betölt, a neki adatott talentumok szerint lehet kisebb, vagy nagyobb, lehet egészen csendes emberi szemek előtt észrevétlen szolgálat, de magába foglalhatja az irás-magyarázással járó nagyobb felelősséget is. „Mindennek pedig, akinek sokat adtak, sokat kívánnak ő tőle, és akinél sokat tettek le, többet kérnek elő tőle.“ (Luk. 12: 48) Míg a talentumokról szóló példázat arra alkalmas, hogy azokat is munkára serkentse, a kikre kicsiny munka, kör bízott, addig ez a mondás arra szolgálhat, hogy alázatoságban tartsa azokat, a kikre több van bízva. Szivlelje meg ezt különösen a keresztyén nő, s ha az Úrnak kegyelme nagyobb és felelősségteljesebb munkába állította, végezze azt különös alázatosággal, mint jó sáfár, a kinek egykor mindenről számolnia kell Ura és Birája előtt, nemcsak azokról a lelkekről, akiket az Úrhoz vezetett, hanem azokról is, a kiket esetleg a maga „én“-jének érvényesítésével joggal megbotrántkozott. Birálja meg a nő minden cselekedetét alázatos és engedelmességre kész szívvvel az Isten Igéjének világításában, de ha az azzal megegyezik, akkor ne féljen, mert a kik megütköznek ő benne, azok evvel nem őt, hanem önmagukat itélik meg. Az ilyenekért imádkozni, velök szeretetet gyakorolni, az is egy édes és szent feladata a keresztyén nőnek.

Isten igéje.

Kézzelfogható jutalom.

Keressétek Isten országát és annak igazságát és mindeneget megadatnak nektek. Máté 6. c. 3.

Egy kereskedő beszélt el nekem a következő történetet.

Ő egy régi kereskedő családból származott, a melyben ősi hagyomány volt a vallásosság és istenfélelem. Ő maga is ebben növekedvén, pajtásaitól sok gunyt kellett elszenvedjen. Ezek közül elől járt a vendéglős fia, a ki a falu leggazdagabb gyermeke volt. Azóta egy emberöltő telt el, a gyermekekből felnőtt férfiak lettek s a mi hívő fiacskánkból egy kegyes, vallásos lelkületű ember vállt. Egyik napon irodájában dolgozott, miközben egy nehéz terhes kékér érkezett, a mely az ő gyára részére valami

nyers anyagot szállított. Lerakodott s a fuvaros belépett az irodába, hogy felvegye a szekérbért. A gazda pénzt adott a szekeres-embernek, de az mint a cövek állott helyén s réveteg tekintettel nézte a gyárost.

„Van még valami mondani valója?” kérde ez a szekeres.

„Hát nem ismer ön?” hangzik a válasz s ekkor könnyek között beszélte el sorsát, hogy mily nyomoruságos helyzetben van, mert napszámra kell, hogy dolgozzék, egy nagyobb fuvaros vállalatnál s csak így bírja fentartani magát, hozzátartozóit.

Ekkor a gyáros komoly, de mégis szeretetteljes szavakkal így szólott neki:

„Emlékszel, hogy mennyit csufoltál engem vallásosságomért s lásd hová juttatott téged a te hitetlenséged?” és tovább, egy lélekhez szóló szép beszéddel intette s figyelmeztette a kegyesség és valóságosság áldására.

Kedves Atyánkfia! Te is sok gonddal és küzdelemmel élhetsz. Sokat szenvedhetsz embertársaid részéről is. De gondolsz-e arra, hogy minden Isten akaratából van? Elfeledkezhetsz-e arról? Vess számot magaddal. Ha az élet sok ezer gondja között boldogságra ohajtasz szert tenni, akkor keresd az állandó összeköttetést Istennel s halld meg az ígét: „Keresétek Isten országát és annak igazságát és mindenek megadatnak nektek”. Vallásosságodnak, kegyességednek kézzelfogható jutalmát bizonyára te is ép úgy megfogod kapni, mint az a gyáros, a melyről az előbb szólottam.

Egy álmatlan éj.

III.

Ugyanazon meleg enyhe nyári éj van. Nem messze azon hálószobától, melyben Alicet láttuk anyjával, van egy másik szoba. Itt alszik a gyermek apja, a belügyministeriumnak második államtitkára, Sir Evan Nepean. Ő sem tud ma aludni. Teljesen egészséges, vidám, gondja sincs, se felizgató gondolatja, mely tán az álmodt eltávolíthatná tőle. De ő még sem alhatik, fekhelyén ide-oda hánykolódik. Itt fekszik esti 11 óra óta. Most már reggeli 2 óra van. A nap már szürkül az égen és az óhajtott álom még nem akar jönni.

Végre felhagy a reményvel Sir Evan, hogy ez éjjel még álomhoz jusson. Felkel és felöltözik. Azután lemegy a közelfekvő szép regents-parkba. Reményli, hogy a reggeli hűsben tett séta által néhány órai álmodt szerez magának. A sétatér üres. Az utakon, melyek nappal oly látogatottak, nincs egy sétáló sem. Csak itt-ott állanak ásító vagy alvó örök. Az államtitkár magányosan jár fel s alá. Sétája közben többször a belügyministerium hivatala előtt megyen el. Tudta s akarata nélkül mindig oda irányozódnak léptei. Végre azon gondolatra jön, hogy egy mellékajton, melynek kulcsa folyton zsebében volt, az épületbe

megy. Maga sem tudja mint jött e gondolatra? Többször el is utasítja azt magától, de csak újra visszatér. És mert végre mást nem tud tenni, meghajol az ösztönszerűség előtt, felnyitja az ajtót és belép. Léptei visszhangoznak a reggeli csendben a tágas üres épületben. Felmegy a lépcsőkön s hivatalaszobájába lép. Ott minden még változatlanul áll, úgy mint azt szombaton elhagyá. Íróasztalján fekszik azon könyv, melyben az érkezett levelek vannak feljegyezve. Kezébe veszi a könyvet s lapozgatja, a nélkül, hogy tulajdonkép tudná, mit keres benne? Most tekintete egy pontra esik. „A halálra ítélt hamispénzverők megkegyelmezése, azonnal Yorkba jelentendő.” — A férfi megijedt. Eszébe jutott, hogy szombaton már kiadta a parancsot, hogy a kegyelemlevelet azonnal megbízható hírnök Yorkba vigye, de nem jelentették neki, hogy az elküldés csakugyan megtörtént-e? A hamispénzverők kivégeztetése következő napra, keddre van határozva. Ha most a megkegyelmezés nem jelentett be, ha a kivégeztetés csakugyan megtörténik! Borzasztó szerencsétlenség lenne ez által. Négy férfi — kiknek a király megkegyelmezett — egy hivatalnok hanyagsága miatt halna meg. Négy család fosztatna meg anyától és férjtől. És ki volna ezen szerencsétlenségnek okozója? Persze, hogy legelőször is az irnokra esnék a vád, arra, ki a kapott parancsot nem írta le és nem küldte el. De hát Sir Evan nem bűnös-e szinte? Miért nem volt reá több gondja, hogy a kegyelemlevél elküldetett-e? Miért nem adatta át magának annak kimutatását. Megbocsáthatlan hanyagság volt az, mit ő elkövetett, oly dologban, melybeu négy ember élet-halál kérdése forgott. Őt egyedül kellett, hogy érje a király haragja és a nép bosszúja, ha a kivégeztetés mégis megtörténik. Előre látta, hogy gyalázattal s szégyennel fog elmozdítani hivatalából. És mennyire nyomasztó teher nehezednék lelkiismeretére egész életén át, ha feledékenysége négy embernek okozna halált.

Ezen gondolatnál a szegény férfi homlokára hideg verejték jött. A másik könyv után nyult, melyben az elküldött levelek, iratok voltak feljegyezve. Olvasott és keresett mindig tovább. De itt egy szó sem állt arról, hogy Yorkba egy levél küldetett volna el. Bár mint akart is szabadulni azon gondolattól, végre mégis azon meggyőződésre kellett jönnie, az irat elküldése elmulasztott. Megtörve, összezúzva hanyatlott Sir Evan egy székbe s kétségbeesetten tördelé kezeit. „Uram Istenem! — így kiált fel — könyörülj rajtam! — Azután rögtön egy gondolat villámlott agyán keresztül. Nem-e Istenének kegyelme volt-e az hogy neki az álmatlan éj adá? Nem volt-e az ő Istenének kegyelme, mely őt akarata s tudta nélkül a parkba s onnan dolgozó szobájába vezette? Nem-e az ő Istenének kegyelme, mely szeméit épp ezen könyvre s a végzeteljes sorokra irányozá? Hálával tekintte az égre föl. A kivégeztetésnek kedden 10 órakor reggel

volna megtörténnie. Most hétfő reggeli 3 óra volt. Még harmincegy óra hiányzott a meghatározott időig. York városa, igaz, harminchat mértföldnyi távolságba van Londontól. De ha a levél azonnal elküldetnék, ha a lovas futár siet amennyire lehet és minden állomáson friss lovakat vált, akkor még mindig lehet, hogy York városát még a kivégeztetés előtt éri.

De most egy percet sem szabad késni. Sir Evan felugrott székéről, lefutott a lépcsőn, a házból kisietett és a bérkocsik egyikébe ült, melyek London utcáin éjjel-nappal találhatók: Downing-Streetbe hajtatott, ministeriumának hivatal főnöke lakására. Miután a kapun sokáig erősen zörgetett, az végre felnyitott. Azalatt reggeli négy óra lőn A szolgál, ki az államtitkárt azonnal felismeré, ennek kívánságára hamar urának hálósobájába vezeté s azt fölkölté álmából. Ez egészen meg volt ijedve főnökét oly korai órában magánál látni. Sir Evan nem sokáig hagyá őt a felett töprenkedni, mily indok hozzá őt ide. Sebesen kérdé őt: „Ön emlékezni fog arra, hogy én önnek szombaton azon parancsot adám, hogy a kegyelemlevelet azonnal megbízható ember által Yorba küldje. Teljesíté-e ön parancsomat? Azon hivatalnok, kinek ön az ügyet átadta, előmutatá-e önnek annak bizonyítékát, hogy a megbízásban pontosan eljárta-e?“

„Most emlékszem rá“ — válaszolt az igazgató „én az egész dolgot szombaton átadtam a koronai őröknek. Neki kellett ez iratot Yorkba küldeni, ez az ő teendői közé tartozik.“

„Helyesen“, — folytató Sir Evan, „de keze között van-e az irat elküldetésének kimutatása?“

„Nem, az nincs“ — volt a felelet. „Akkor nyomban kell az őrököt felkeresnünk“ — szólt az államtitkár. Keljen ön gyorsan fel s öltözzék oly hamar, mint lehetséges. Még korán van, föl kell találunk az embert.“

Amint mondva volt, úgy lőn. Kevés perc multán készen volt a megijedt hivataligazgató. A két férfi az utcára sietett és a készen álló kocsiba lépett. A koronai őrök meglehetősen távol lakott innen Chancery-Laneben.

Nagy sebességgel hajtottak végig a főváros üres utcáin. Végre a házhoz érkeztek. Egy ideig ismét erősen kellett zörgetniök, míg a kapu fölnyitott. Fölsiettek és az általok keresett férfi hálósobájába léptek. A koronai őrök nem kevéssé ijedt meg, midőn két főnökét ágya előtt látta állani. De ijedsége még sokkal nagyobb lőn, midőn a kora látogatás okát megtudta. „Irgalmas Isten!“ kiálta fel a legfőbb kétségbeeséssel; — „én leírom a parancsolatot, de az elküldését elfelejtém. Az irat ott fekszik írótamlámban. Mi lesz belőlem szerencsétlen emberből?!“ De most nem volt idő panaszra s szidásra. Az iratot azonnal elé kellett hoznia. Azután Sir Evan s kísézője sebesen a postahivatalhoz kocsizott. Az államtitkár neve azonnal ajtót s utat nyitott előttök. A leggyorsabb s

legmegbízhatóbb futárt kéré ki magának, kinek fényes jutalmat igérvén a legnagyobb sietséget tette kötelességévé. Negyedórával később a küldött gyors lovon a fontos irattal, sebesen nyargalt tova. Csk most tért haza nyugodtabban Sir Evan. Az utolsó órák izgatottsága bágyadtá s fáradttá tevék őt. Ágyára veté magát, néhány órát még alvando. Előbb azonban kezeit kulcsolá össze és megköszöné az Urnak az álmatlan éjt, melyet küldött reá. Kéré őt, hogy minden rosszat fordítson el tőle irgalma által és a megkezdett dolgnak most áldott és boldog véget is engedjen elérni. Azután hamar és nyugodtan elaludt.

Leánykája azonban már ismét felébredt és vidám szemekkel tekintett a kék reggeli égre. Gondolt a beszédre, mit a mult éjjel anyácskájával folytatott. Ismét imádkozott, hogy a jó Isten tartsa s áldja meg szeretett atyját. És a külvárosban egy másik leány feküdt ágyában. Szemei nedvesek voltak a könnytől, mit hullatott. Kezeit tördelé és az irgalmas Istenhez folyamodott, hogy szegény apját szabadítsa meg a börtönből s adja vissza nekik. A reggeli fuvallat nem hallá a két gyermek imáját. Az aranyos nap, mely az ég szélén emelkedett föl, nem hallá. De az angyalkák meghallák azt s felvivék az ég s föld királyához, azon Istenhez, ki mindennek teremője és igazi atyja mindazoknak, kiket gyermekeknek nevezünk és ki egyaránt könyörül meg a bus és vidám emberfiain.

Kivül az országuton, mely Londonból Yorkba vezet, egy postalegény nyargal megeresztett kantárral. Mindenütt a legjobb s leggyorsabb lovat kapta az előmutatott parancs után. A hü ember nem gondolt hőséggel és porral. Nem figyelt az éhségre és szomjúságra. Előre, mindig csak előre! ez állt szívében. Dél lett. Az este leszállott. Az éj beállt. Az éj órái egymás után tűntek el. A hiv ember jól érzé tagjai fáradságát, de nem törődött vele. Előre, mindig csak előre! ezen gondolat volt szívében. Egy állomás a másik után maradt el a gyors lovas mögött.

Kedd reggelre felvirradt. Remington János egyedül tünődve ült börtönében. A börtönőr vele s társaival közlé, hogy tiz órakor halálra vezetettek.

A szegény ember a börtön magányában elismeré nagy vétkeit. Megbáná azokat szívéből és Istenét s Üdvözítőjét kéré azok bocsánatjáért. Most szegény feleségére, szeretett gyermekére gondolt. „Ah úgy szerette volna őket ismét látni, mellettök új életet kezdeni! De a reménynek egy sugara sem világított lelkébe! Nem tudá, hogy a király neki s társainak megkegyelmezett. Nem tudá, hogy kis kedves leánya, az ő Marija, azon éjjel szíve mélyéből imádkozott szegény atyjáért. Már 9 óra lett. Az utolsó óra kezdete. Isten akaratjába nyugodott meg s az érdemlett büntetést türelemmel készült elviselni.

Ekkor egy postalegény megeresztett kantárral, rohanó sebességgel vágatott York utcáin végig. A

börtön előtt megállt, leugrott Iováról és besietett. Kévs percre reá a szegény elítéltek szabadok voltak. Kimondhatatlan elragadtatással léptek ki a börtönfalak közül a bájelt szabadságba. Két nappal később Sir Evan Nepean vidáman beszélé el családja körében, mi történt vele azon álmatlan éjben. Tán ugyanakkor volt az, midőn a kiszabadult Remmington örömmujongással nejét s gyermekét karjai közé ölelte. Azon este két kis leány buzgó szívvvel hálakönyvek közt köszönte meg Isten kegyelmét és mindenik saját apjáért imádkozott. Az esti szellő nem hallá imájokat. A kicsi aranyos csillagok nem érték meg. De az angyalkák felvivék azon atyához az égbe, ki mindent oly dicsően és csodálatosan elrendezett.

Kegyesség útja.

Az imádság áldása.

Az imádság hozza le számodra mennyből az Isten áldását s hálaadással küldöd vissza, elismervén, hogy Istentől vetted. Bizonyára kérdezted már sokszor, hogy miért nincs kenyere sok családnak? Azért mert nem imádkozik hanem annál több átkot hallasz; s az átok elűzi az áldást. Sok ember azt mondja: hiszen imádkozom én de nem használ semmit. Ezeknek azt feleli Jakab apostol: „Kéritek és nem veszitek el, mert nem jól kéritek, hogy a ti kívánságtokra költsétek”. Tanulj igazán imádkozni s légy a könyörgésben állhatatos.

Köllner Vilmos beszéli a maga életrajzában: Egy esztendőben különösen meglátogatott a szükség. Először is egy ember, a kinek 33 forinttal tartoztam, követelte a pénzét. Megigértem, hogy két hét alatt kifizetem, ámbár magam sem tudtam, hogy hol veszem a pénzt. Az egyik fiam beteg lett; az orvos azt mondta, hogy csak az gyógyíthatná meg, ha fürdőre vinném. Jaj, de miből? A gabona a szárazság miatt semmi terméssel sem biztatott. A ki tudja, hogy mi a szükség, az elképzelheti az én szorult helyzetemet; az hittem, hogy kétségbe esem. Szobámba zárkoztam és gyötrelmeimben csak ennyit tudtam kétségbeesésemben kimondani: „Meddig még, oh Uram?” Feleségem arra a gondolatra jött hogy némely értékesebb tárgyait el kellene adnunk s így szerezhetnénk némi pénzt. El is ment a szomszéd faluba, az egyik barátjához, a ki nem vett tőle semmit hanem ajándékkul adott 33 forintot. Egy szomszéd lelkész gabonával segített. Barátaim, a kik értesültek nyomorult helyzetemről, néhány száz forintot gyűjtöttek össze számomra. Így szegyenitette meg Isten hitetlenségemet, kicsinyhitűségemet.

Egyháztársadalmi élet.

Közgyűlésünk. Nagy gonddal s igaz ügyszere-ttel fáradozik elnökségünk erdélyi egyházkerületünk idei közgyűlésének előkészítésén, a mely a konventnek legközelebről, f. évi június hó 30-án tartandó ülési miatt pár napi halasztást szenved ugyan, de azért július hó elején mindenesetre meg fog tartatni.

A szervező-iroda már előkészítette a közgyűlés s az ennek keretében tartandó tanácskozások és egyházi ünnepélyek programjának vázlatát s mihelyt azokra az elnökség jóváhagyását is megkapja, haladéktalanul megteszi a szükséges lépéseket a kivitel érdekében.

Előre is felhívjuk női, ifjusági, konfirmáltak stb. egyháztársadalmi egyesületeink elnökségeinek atyafisá-gos figyelmét az akkor tartandó konferenciákra s kér-jük, hogy készüljenek úgy, hogy minél számosabban jelenhessenek meg és vehessenek részt Isten országá-terjesztését s egyházunk építését célzó munkálkodá-sainkon.

Örömmel jelezzük már is, hogy azon testvéregye-sületek, amelyekhez eddig fordultunk a legnagyobb szeretettel helyezték kilátásba támogatásukat s megje-lenésüket, sőt a budapesti Bethania egyesület dr. Szabó Aladár lelkész-társunk vezetésével, az egyesület erdélyi tagjai részére, ez alkalomból itt, külön összejövettel is tart. Ugyancsak meg kell emlekezzünk a Lorántffy Zsuzsánna-egylet lelkes elnökségéről, a kik szintén legbuzgóbb támogatásukat helyezték kilátásba.

H i r e k.

Olvasd a Bibliát.

Jézus feltámasztja Lázárt.

(János ev. 11, 32—41.)

A husvéti ünnepek és a mult vasárnap tárgyalt bib-liai rész oda vezettek minket a feltámadott Krisztus-hoz; csodálhattuk, imádhattuk dicsőséges, halált meg-győző hatalmát. A mai bibliai rész megmutatja, hogy Jézust az ő szeretete mihozzánk vezet; látjuk, hogy az élet fejedelme a bánatból, a halál félelméből és az enyészetből feltámasztja azt, ki benne hiszen. — Ok-vetlen szükséges, hogy az 1—31. verseket is többször-gondolkodva átolvassuk (még ha nagyon jól ismerjük is a történetet), mielőtt a felvett részről beszélünk. Különösen a 3., 4., 6., 9., 14., 15. és 21—26. verseket tegyük lelki tulajdonunkká.

Aranymondás:

Jézus monda: Én vagyok a feltámadás és az élet. János ev. 11, 25.

Oktató jegyzetek:

1. Jézus a feltámadás. Sok baj van a világon, melyben az ember nem segíthet magán: sok bánat van, melyben nem talál vigasztalást; sok kétely van, melyben nem talál világosságot; rá-támad a halál félelme s nem menekülhet előle, búcsut kell venni a sir szélén sze etteitől s nem talál gyógyírt sebeire — de Jézus mindebből feltámaszthat; ő ad vigasztalást, világosságot, ő meg-

gyógyít minden sebet: ő elveszi még a halál hatalmát is. És ezt miérettünk teszi, mert miérettünk elszenvetde mindezeket a bajokat, de miérettünk fel is támadt a halálból.

II. Jézus az élet. Már az emberi életnek tökéletessége a szeretet és Jézusban, mint az ember Fiában, az élet tökéletes szeretetben nyilvánult. Hogy szerette a bethániai testvéreket! Hogy tudott velük könnyezni! S ha tudjuk, hogy minket is úgy szeret, nem bizhatunk-e, hogy együtt érez velünk is? De Jézus főképen azért az élet, mert egy volt az Atyával; minden beszédében, imájában, cselekedetében isteni élet nyilvánult. Isteni szavára nyílnak meg a koporsók és feltámadnak a halottak. A ki hiszen benne, az az megérzi isteni hatását, az feltámad új életre már a siron innen is, oly életre, mely az örök halált is meggyőzi.

Egy inas ezüstserleget ejtett egy salétromsavval telt edénybe a miben az rövid idő alatt elolvadt; a fiú bánkódott amiatt, hogy a drága tárgy elveszett, de mestere valami más folyadékot öntött a savhoz, mire az ezüst csakhamar kivált s a mester kezében újra szép alakot nyert.

— **Egy derék hittestvérünk halála.** Pap János marosvásárhelyi polgár s a ref. egyházközség buzgó tanácsosa halt meg Marosvásárhelyt f. é. április hó 29-én. Pap János azok közé az emberek közé tartozott, akik lankadatlan fáradozással, kitartással, ha kel' nélkülözésével is küzdve vivják meg harcaikat, hogy aztán haláluk után jótékony alapítványaikkal szolgálják az anyaszentegyházat és a hazát. Így a megboldogul is szeretett feleségével egyetértve azon fáradozott, hogy földi javaikból szép részt juttassanak istenes célokra, hálájuk jeléül Isten megsegítő kegyelméért Mintegy 40—40.000 korona értékű alapítványt tettek a maros vásárhelyi ref. egyház és ref. kollegium céljaira s azonkívül szép számú egyéb hagyományaik fogják megőrizni nemes életük emlékét. Pap János egy kiterjedt nagy család, de velük együtt az egyház és kollegium gyászolja s emlegeti nevét hálás kegyelettel.

— **Maros Szentkirály öröme.** Lélekemelő szép ünnepélyre készül e hó 3-ára, maros-szentkirályi egyházközségünk. E napon fogja felavatni s használatba átadni új orgona-hármoniumát, a melyet Székely Sándor ref. lelkész buzgó kezdeményezésére a hívek áldozatkészsége szerzett meg Isten dicsőítésére. És maros-szentkirályi hittestvéreink öröme annál nagyobb, mert ez ünnepi alkalomból Dabóczi János állami tanító atyánkfia ígéretet tett, miszerint ezen egyházközségünkben, az énekvezetési teendőket, két esztendői időtartamra díjmentesen fogja teljesíteni.

Ország-világ.

— **Korona tanács.** Korona tanácsot csak a legritkább esetekben szokott tartani Ő felsége a király. Ilyenkor résztvesznek a király elnöksége alatt az összes miniszterek s így állapítják meg az ország nagyobb jelentőségű ügyes bajos dolgait. Pénteken volt ilyen. Ez a korona tanács főleg katonai kérdésekkel foglalkozott s határozott afelett, hogy a jövő, 1909. évi közös költségvetésben legyen benn a katonatisztek fizetésének emelése, ami egy néhány millió többlet évi kiadást jelent. Nehéz sors a magyar ember sorsa. Az ő feladata, hogy ha akarja ha nem, hogy fizessen.

— **A képviselőház ülése.** A három hétig tartó parlamenti szünet után április 29-én volt az új ülészak első ülése, amelyen az összes pártok tagjai nagy számban jelentek meg. A folyosónak már jóval az ülés megnyitása előtt igen élénk volt a képe, itt is, ott is egy-egy csoport verődött össze, mely élénken vitatta meg a szönyegen levő politikai kérdéseket.

Az új ülészak a Ház megalakulásával kezdődött. Justh Gyula elnök mindenekelőtt a királyi kéziratot olvastatta fel, azután megejtették a szavazást a két alelnökre s a Ház kilenc jegyzőjére és háznagyára. A tisztikar teljesen a régi maradt, kivéve, hogy Popovics Dusánt a horvátok jelöltjét, aki már kétszer visszautasította megválasztását, törölték és helyébe 76 szavazattal a függetlenségi párti Dudics Endrét választották meg.

Majd áttért a Ház az interpellációkra. Elsőnek Nagy György interpellált Aehrenthal külügyminiszternek kijelentései és a magyar ügyekbe való beavatkozása tárgyában. Aerenthal tudniillik nem rég azt jelentette ki, hogy Magyarországon sokan vannak, akik idegen államok érdekeit szolgálják.

Wekerle miniszterelnök azonnal válaszolt s kijelentette, hogy a külügyminiszter az inkriminált kijelentéseket sohasem tette a hivatalos működésében mindig tartózkodott attól, hogy a magyar ügyekbe beleavatkozzék.

A Ház a miniszterelnök válaszát tudomásul vette.

Bozóky Árpád a darabont-tisztviselők kegydíját tette szóva, majd Bánffy Dezső báró hozta elő a soproni esetet egy interpelláció keretében. Andrássy Gyula belügyminiszter ugyanis egy adott esetből kifolyólag elrendelte, hogy ezután a városi tanács ülésein németül is tárgyaljanak. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter rendeletét a törvénnyel meg nem egyezőnek tartja s azért azt a kérdést intézi a belügyminiszterhez, hogy hajlandó-e rendeletét hatályon kívül helyezni?

grar Takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyt.

FIÓKINTÉZETEK:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sepsiszentgyörgy, Székelykeresztur, Székelyudvarhely.

Befizetett alaptőke: 1500.000 korona

Takarékbetétek: 8 millió korona.

A takarékoságot a lakosság minden rétegében előmozdítandó, amerikai módon **házi takarékperselyeket** izléses csinos kivitelben, zárva, kulcsok nélkül **ingyen**, bocsátunk feleink rendelkezésére, a melyek által még a legkisebb összegek is könnyű módon megtakaríthatók. Ezen házi takarékperselyeknek azon nagy előnyük van, hogy azokból pénzt a mi közbejöttünk nélkül kivenni nem lehet és így a fél annak a kísértésnek, hogy a megtakarított pénzt esetleg céltalanul elköltse könnyen elállhat.

Ha legalább egy korona a perselyben összegyűlt, sziveskedjék intézetünkhöz fáradni, a mikor a megtakarított összeget a perselyből a t. cím jelenlétében kivesszük és a betéti könyvecskéjébe javára írjuk. A perselyt zárva, kulcsok nélkül visszaadjuk és a pénzgyűjtés újból kezdődik.

Agrár Takarékpénztár r. t. M.-Vásárhelyt

Nyomatott Adi Ardád könyvnyomdájában, Maros-Vásárhelyt.